

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

§. 1. Nescire eos, quid appetant, qui opes appetunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

Stobæus
serm. 17.

qua necessaria forent, cum ditare, quam ditescere magis regium esse ditaret. Quin ipse Epicurus, querenti, quo modo quis ditesceret, respondit: *Non augendo opes, sed minuendo cupiditates.* Et quoniam *Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit,*

debet amorem nummi minuere, quisquis vult minuere cupiditatem. Quamdiu autem cupidus manet, verè diues non est. Et si enim habeat multa, tamen ostendit, se egere multis, si cupit multa. Diuitem autem esse, non est, habere multa, sed non indigere multis. Sicut satur non est, qui adhuc sitit, aut esurit, et si plurimum vorauerit, aut potauerit; is autem, etiamsi parum comederit, aut biberit, satur vocatur, quem nec fames vrget, nec sitis vrte: ita ille diues non est, qui quamuis multas diuitias sit consecutus, tamen plures appetit, quippe quia auri sacram famem non extinxit; ille autem, qui opes contemnit, diues est, quia habet quidquid cupit. Inde igitur felicior est, vnde ditior, & inde ditior, vnde pauperior. Et hoc est, quod diuinæ litteræ aiunt: *Melior est pauper & sufficiens sibi, quam gloriosus & indigens pane:* itemque. *Est quasi diues, cum nihil habeat; & est quasi pauper, cum in multis diuitijs sit.* Appositè D. Hieronymus: *Habeat quis multas pecuniarum facultates, inquit, si in eis non extollitur, pauperem; non habeat aliquid, & cupiat, & infletur, inter diuites reprobos eum deputat Dominus: quia diuites & pauperes in corde interrogat Deus, non in arca, aut in domo.* Quin & apud homines diuitiæ sunt maximæ, non egere diuitijs; & ille est pauperior, qui pluribus eget: pauperimus ergo, qui quàm plurima concupiscit, quia ostendit se quàm plurimis indigere. Talis autem est, quisquis

Senec. in
Herc. Furem.
tc.

*Componit opes gazis inbians,
Et congesto pauper in auro est.*

CAPVT IV.

*Acquisitio, possessio, amissio diuitiarum quantis miseris
sit obnoxia?*

I.

Vi, ex istorum sententia, pauperes iudicat esse diuitibus feliciores, lætatur, non queritur, si opibus amissis in statum incidit feliciorum; satisq; se opulentum arbitratur, qui

qui videt sibi nihil deesse. Cui autem appetendæ videntur diuitiæ, demonstrat se tamquam famelicum nondum esse satiatum, illudq; ipsum, quod appetit, sibi deesse proficitur; atq; eam ipsam ob causam non negat se egere. Itaq; *melior est pauper & sufficiens sibi, quam gloriosus & indigens pane*, neque enim eo, quod habet contentus est; cum interea pauper sufficiat sibi. Hoc planè ita est, & tamè tantus mortalium numerus censet diuitias, præ paupertate, appetendas. Et ista sententia, ait S. Chrysostomus, non solum terra mariq; seruatur, sed vsque ad ipsas nubes, & sidera ascendit. Noni ego, quod non tam ista sententia, quam flamma est, qua & istum vastat orbem terrarum, & qui extinguat quidem nullus est, qui accendunt verò & magis magisq; inflamment, multi sunt; omnes enim faciunt huic malo, non solum illi qui ab eo capti sunt, sed & qui nondum illuc videntur ingressi, & unumquemq; hominem videns, siue vir ille, siue femina sit; seruus, aut liber, diues, aut pauper, pro viribus suis incendio huic, materiam & onera comportare, & die ac nocte in eius ministerijs vigilare. Onera dico non ligni, aut fœni: non enim talis est flamma, qua ista consumat, sed anima sua & corporis, iniqua & iniusta ei opera deferunt, his enim accenditur ignis iste. Nam & ipsi diuites etiam si totum orbem esset possibile possideri a singulis, adhuc in desiderio eius arderent: pauperes verò, dum cupiunt diuitibus exequari, insatiabilem rabiem patiuntur, insanunt, furunt, & in tantum amor pecunie omnem animam fatigat, vt nec coniugis aut filiorum amor locum det: quibus affectibus, inter homines nihil præfertur: amor autem pecunia omnia hæc huiusmodi deiecit, & pedibus conculcat. Ita velut fera quedam, & domina crudelis omnium possidet corda, & tyrannica dominatione deuincit, sicut vt barbarus, feruet crudeliter vt tyrannus, debacchatur impudenter vt meretrix, nusquam miseretur, nusquam pudet, terribilis & dira est, & tamen suavis, & amabilis hominibus videtur, & dulcior melle, cum ipsa eis præcipitia quotidie paret. Expeditur hoc ab eis, & adhuc desideratur, & per innumeras mortes latantur se ad eius ianuam saltem peruenisse: volutari namq; in cœno eius, tamquam sues delectantur, & vt chiantari sterco eius enoluerè. Quo modo ergo sanabimus mentes huiusmodi, irrationabilia illa, qua diximus, qua se huiusmodi sordibus volutant? Transferri ab his non possunt, utpote intellectu, & ratione carentia: nobis autem nunc sermo ad homines habetur, quibus

Prou. 12. 9.

S. Chrysost.
hom. quod
nemo lædi-
tur nisi à se
ipso.

intellectus inest. Superest, ut audire velint, & facile de eo non isto poterunt liberari. Audiant ergo, quid secum ferat diuitiarum acquisitio, quid pariat eorundem possessio, quem dolorem relinquat illarum amissio, si appetantur, aut nimium amentur, discantq; amorem deponere, & frangere tam noxium appetitum. Multi enim etiam olim opes rem *quasitu difficilem, custoditu anxiam, amissu flebilem* vocauerunt.

Francisc. Pe-
sarcha. c. 53.

II.

Frangetur autem imprimis, si perpendere velimus ipsum appetitum, qui cum diuitiarum acquisitione coniunctus est, immo & præcedit. Cura enim nimia & intempestiuum studium rerum temporalium voluntatem intemperanti affectu inuiscatam rapit, ut nihil non moliat, sollicitaq; scrutetur omnia, ne ab eorum adeptione impedita voto suo excidat. Per hoc ardens desiderium voluntas capta, etiam intellectum in rem amatam defigit, atque ad eam irrequieto motu vbi libet vestigandam, supra quam mediocritatis fines ferant, circumagat, idcirco exsculpuntur imprudentia iudicia, ob quæ spinosæ illæ sollicitudines inter peccata prudentiæ opposita numerantur. Sollicitudo enim nimia rerum caducarum rationem absorbet, nimis cogitationibus, de eiusmodi bonis acquirendis, vel conseruandis, vel non amittendis: quod est prudentiæ aduersum. Accedit, quod effrenis amor rerum istarum etiam faciat temporalia, quæ avarus sibi tamquam fines proponit, non, qualia in se sunt, apparere, sed qualia iuxta prauum amorem dispositionemq; hominis apparent. Hinc imprudens & peruersum de rebus iudicium existit. Atque idcirco D. Chrysostomus ait, *amorem pecunia euertere, seu deicere, & pedibus conculcare eos affectus, quibus inter homines nihil præfertur, adigere ad insatiabilem rabiem, facere ut insaniant & furant*, atque, vno verbo, ut ex hominibus ad alia natis, tyranni, barbari, denique fera fiant. Qua de causa & Aristoteles monet, homini qui prudentiam amat, cauendum esse affectum prauum, quo intellectus per consensum obtenebratur, & à formatione veri de rebus iudicij abducitur; & cæcus fit ibi, vbi se maximè putat esse oculatum.

Laurent. Iu-
stin in ligno
vitæ tract. 4.
cap. 5.

Scitè D. Laurentius scribit, hanc esse prudentiam terrenam, de qua scriptum cenfer illud Baruch: *Filij Agar qui exquisierunt prudentiam, qua de terra est, negotiatores Mercha, & Theman, & fabulatores.*

tores.